1.10.2018
Luukkonen Lauri

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto (VeJ)

HE 150/2018 vp
Hallituksen esitys eduskunnalle korkovähennysrajoitusta koskevan sääntelyn muuttamisesta

Esitys korkovähennysrajoituksista huomioi rahoitusalan erityispiirteitä mutta voi yhä aiheuttaa ei-toivottuja vaikutuksia yritysten normaalille liiketoiminnalle

Finanssiala ry (FA) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esityksestä korkovähennysrajoitteiden implementoimiseksi kansalliseen lainsäädäntöön. FA kannattaa direktiivin ja esityksen tavoitetta rajoittaa aggressiivista verosuunnittelua sekä valtioiden välisestä verokilpailusta johtuvaa yhteisöveropohjan rapautumista. Samanaikaisesti FA pitää kuitenkin tärkeänä, ettei korkovähennysrajoituksilla vaikeutettaisi yritysten täysin normaalia liiketoimintaa tai vaikeutettaisi esimerkiksi suomalaista asuntorakentamista. Huomiomme esitysluonnoksesta ovat seuraavia:

- Yleisesti FA näkee, ettei direktiivin minimitasoa pidemmälle menevien vähennysrajoitusten asettaminen ole perusteltua, vaan voi johtaa suomalaisten yritysten kansainvälisen kilpailukyvyn heikkenemiseen ja sijoitusten kohdistumiseen muualle. Tässä mielessä FA pitää tärkeänä, että esityksessä on pyritty ottamaan direktiivin mahdollistamia kansallisia poikkeuksia laajemmin käyttöön.
- FA pitää tärkeänä, että esitykseen on otettu mukaan direktiivin mukainen rahoitusalapoikkeus. Korot kuuluvat olennaisena osana alan liiketoimintaan, eikä alan erityispiirteiden takia rajoituksia ole missään määrin perusteltua soveltaa finanssisektorin toimijoihin. Alan toiminta on tehokkaasti säänneltyä ja valvottua, eikä alaa ei ole muiltakaan osin pidettävä korkovähennysten väärinkäytösten osalta missään määrin riskialttiina.
- Esityksessä on myös päätetty säilyttää ns. tasevapautustesti. FA pitää tasevapautustestin säilyttämistä perusteltuna keinona estää korkovähennyssäänntelyn täysin normaaliin liiketoimintaan kohdistuvia haitallisia vaikutuksia. Esimerkiksi rajoitusten ei-toivottuja vaikutuksia keskinäisille kiinteistöyhtiöille voidaan hillitä muun muassa tasetestin avulla.
- Esityksessä ehdotetaan otettavan käyttöön ns. vanhojen lainojen poikkeus ainoastaan muiden kuin etuyhteyslainojen osalta. FA pitää ratkaisua soveltaa poikkeusta ainoastaan muihin kuin etuyhteyslainoihin valitettavana: Esimerkiksi vakuutusyhtiöiden omistuksessa olevien kiinteistöyhtiöiden osalta vanhojen lainojen poikkeus ei sovellu tällöin lainkaan vaikka kyse ei ole aggressiivisesta verosuunnittelusta, eivätkä nämä lainat ole aiemminkaan olleet kansallisten rajoitteiden piirissä.
- Esitys pitää sisällään kohdan, jonka mukaan pelkkä etuyhteysosapuolen saatava velan vakuutena voi johtaa kolmannen osapuolen myöntämän lainan luokitteluun etuyhteyslainaksi. Tämä jo nykylainsäädännössä oleva säännös on huonosti valmisteltu, ja on johtanut tilanteisiin, joissa esimerkiksi pankkilainoja vastaan ei ole myönnetty saatavavakuuksia epäselvään sääntelyyn vedoten, vaikkei kyse ole missään määrin keinotekoisista järjestelyistä. Säännöksen tarkoitus jää epäselväksi ja sitä tulisikin selkiyttää.

1 Rahoitusalapoikkeuksesta

Esityksessä rahoitusala säilyy edelleen rajoitusten ulkopuolella. FA pitää tätä oikeana ratkaisuna. Rahoitusalapoikkeuksen avulla rajoitusten ei-toivottuja vaikutuksia voidaan rajata tehokkaasti mm. eläkeyhtiöiden sekä erilaisten rahastojen osalta. Ilman rahoitusalapoikkeuksen soveltamista esimerkiksi eläkeyhtiöiden omistuksessa olevat keskinäiset kiinteistöyhtiöt olisivat ajautuneet rajoitusten piiriin. Eläkeyhtiöiden kiinteistösijoitukset ovat huomattavia, ja rahoitusalapoikkeuksen käyttämisen myötä voidaan välttää näiden toimijoiden kiinteistösijoituksille muutoin syntyviä ongelmia. Rahastotoimijoiden osalta esimerkiksi vaihtoehtorahastojen osalta rajoitusten soveltuminen olisi johtanut epäedulliseen kilpailutilanteeseen verrattuna niiden maiden rahastoihin, jotka jäävät rajoitusten ulkopuolelle.

Yleisesti korot kuuluvat olennaisena osana alan liiketoimintaan, eikä alan erityispiirteiden takia rajoituksia ole missään määrin perusteltua soveltaa finanssisektorin toimijoihin. Alan toiminta on tehokkaasti säänneltyä ja valvottua, eikä alaa ei ole muiltakaan osin pidettävä korkovähennysten väärinkäytösten osalta missään määrin riskialttiina.

2 Vakuutusyhtiöiden kiinteistöomistuksista sekä muista direktiivin sallimista poikkeuksista

Rahoitusalapoikkeus ei valitettavasti helpota kaikkien finanssialan toimijoiden tilannetta. Esimerkiksi vahinko- ja henkivakuutusyhtiöiden omistuksessa olevat tytäryhtiöt ovat rahoitusalapoikkeuksesta huolimatta korkovähennysrajoitusten piirissä. Vakuutusyhtiöiden omistuksessa olevat keskinäiset kiinteistöyhtiöt ovat usein merkittävissä määrin velkapääomitettuja, ja rajoitukset voivat iskeä tähän toimintaan vaikka kyse on käytännössä täysin suomalaisesta toiminnasta, eikä toimintaan liity missään määrin veronkiertoa. Vakuutusyhtiökonsernien osalta tilanne on myös ongelmallinen, koska vakuutusyhtiölaki estää niiltä ulkopuolisen velanoton ja näin ollen ne ajautuvat automaattisesti tiukemman 500.000 euron rajan piiriin. Alan toimijat ovat merkittävässä roolissa esimerkiksi asuntotuotannon suhteen. Tältä osin myös muiden direktiivin sallimien kansallisten poikkeusten käyttö olisi tarpeellista esimerkiksi keskinäisten kiinteistöyhtiöiden ongelmien helpottamiseksi.

Esityksessä onkin säilytetty mahdollisuus tasevapautussäännöksen soveltamiseen (tasetesti). Tasetesti on ollut mukana jo kansallisessa korkovähennysten rajoituksia koskevassa lainsäädännössämme. FA näkee, että tasevapautussäännös poistaa korkovähennysrajoitteiden yritysten täysin normaalille liiketoiminnalle aiheutuvia ongelmia, ja helpottaa esimerkiksi keskinäisiin kiinteistöyhtiöihin kohdistuvia ongelmia.

Kansalliseen lainsäädäntöön on sisällytetty myös ns. vanhoja lainoja koskeva poikkeus Tämä poikkeus on kuitenkin rajattu kansallisessa lainsäädännössä koskettamaan ainoastaan muita kuin etuyhteyslainoja. FA näkee, että soveltamisalan olisi tullut olla laajempi – vanhojen lainojen poikkeuksen olisi tullut kattaa kaikki lainat, jotka eivät ole olleet nykyisten kansallisten korkovähennysrajoitusten piirissä. Näin menetellen sääntelystä esimerkiksi keskinäisille kiinteistöosakeyhtiöille aiheutuvia ongelmia olisi voitu torjua vielä paremmin: Nyt esimerkiksi vakuutusyhtiöiden omistuksessa olevat kiinteistöyhtiöt eivät saa helpotusta tästä poikkeuksesta sillä niiden osalta lainarahoitus muodostuu ainoastaan etuyhteyslainoista.

FA FINANSSIALA

FA:n näkemyksen mukaan vanhoja luottoja koskeva vapautus tulisi sisällyttää lakiin laajemmassa muodossa, esimerkiksi niihin lainoihin, jotka eivät jo olleet aiempien kansallisten korkovähennysrajoitteidemme piirissä. Suomalaisen yhteiskunnan tulee tarjota ennakoitava ja pitkäjänteinen ympäristö liiketoiminnalle, tässä mielessä ei ole perusteltua, että uusia tiukempia rajoituksia sovellettaisiin taannehtivasti jo olemassa oleviin luottoihin, joihin ei sisälly riskiä aggressiivisesta verosuunnittelusta.

3 Pankkilainan samaistaminen etuyhteyslainaksi vakuutena olevan etuyhteysosapuolen saatavan takia

Esitykseen on sisällytetty jo nykyisessä kansallisessa lainsäädännössä oleva kohta, jossa muulta kuin etuyhteysosapuolelta otettu laina rinnastetaan etuyhteyslainaksi, mikäli ”***velan vakuutena on konserniyhteysosapuolen saatava”*** (EVL 18 a §:n 7 momentin 2. kohta)

Vastaava 2) kohdan mukainen säännös sisältyy jo nykyiseen kansalliseen lainsäädäntöömme. Kyseisen kohdan merkitys on jäänyt kuitenkin epäselväksi, eikä tätä kohtaa avata enempää uudessa esityksessäkään. Käytännössä pankkitoiminnassa on ilmennyt tilanteita, joissa velallisyritykset ovat alkaneet käyttää tätä epämääräistä säännöstä lainaneuvotteluissa perusteena sille, että niiden ei ennakoimattomien veroseuraamusten johdosta tulisi pantata lainkaan tiettyjä konsernin sisäisiä saataviaan velkojen vakuudeksi. Tilanne on valitettava, koska näillä saatavavakuuksilla olisi pankkien luottoriskinhallinnan kannalta suuri merkitys.

Esityksessä kyseistä kohtaa perustellaan sillä, että ”*kansalliseen säännökseen sisältyvän määräyksen tarkoituksena on ehkäistä konserniyhteysosapuolille suoritettujen korkomenojen vähennysrajoituksen kiertämistä kolmannen osapuolen kautta järjestettävän lainoituksen kautta.”* Tosiasiallisesti kohta johtaa kuitenkin lopputulokseen, jossa täysin aidoissa järjestelyissä saatavavakuuksia ei voida käyttää.

FA näkee, että tämä lain kohta velan vakuutena olevista etuyhteysosapuolen saatavista ei vastaa tarkoitustaan, ja se tulisi poistaa uudesta sääntelystä. Väärinkäytöksiin saatavan siirtämistä koskevissa tilanteissa voidaan puuttua yleisen veronkiertopykälän turvin. Vaihtoehtoisesti pykälä tulisi kirjoittaa uudelleen siten, että kyseinen kohta toteuttaa vain aiottua tarkoitustaan. Tämän lisäksi lain esitöistä täytyy myös selkeästi ilmetä, mitä tilanteita varten kyseinen kohta on ylipäätään laadittu.

4 Lopuksi

Esitys kiristää nykyisiä korkovähennysrajoituksia merkittävästi tuomalla rajoitteiden piiriin mm. kolmansilta osapuolilta otetut lainat sekä aikaisemmin rajoitteiden ulottumattomissa olleet TVL-yhtiöt (kuten keskinäiset kiinteistöyhtiöt). VM:n lausuntokierrokseen nähden rajoitteiden ei-toivottuja vaikutuksia on pyritty torjumaan ja näitä vaikutuksia onkin saatu estettyä. Tästä huolimatta ei-toivottuja vaikutuksia tullee yhä ilmenemään tilanteissa, joissa ei ole kyse missään määrin aggressiivisesta verosuunnittelusta. Tässä mielessä olisi toivottavaa, että esimerkiksi ns. vanhojen lainojen poikkeuksen soveltamisalaa voitaisiin laajentaa.

Yleisesti on myös huomattava, että elämme tällä hetkellä erittäin matalan korkotason aikaa. Ehdotuksen mukaiset sovellettavat staattiset euromääräiset rajat voivat

muodostua pysyviksi, vaikka tulevaisuudessa korkotason noustessa rajoitusten vaikutukset voivat helposti moninkertaistua.

FINANSSIALA RY

Lea Mäntyniemi